

Pionieren met teelt uit de grond

Bij Boomkwekerij 't Herenland worden laanbomen in verschillende systemen los van de vollegrond gekweekt. Ondernemer Bart van de Sluis bouwt ervaring op door van alles uit te proberen. „Geen enkel systeem is geschikt voor alle soorten.“

Door het winterweer was het rooien even gedaan, maar binnen is er nog werk genoeg: het oppotten van spullen uit de vollegrond, en het overpotten van materiaal dat is opgekweekt in rozenpotten of in goten. In de foliekas van 't Herenland staan bomen in containers van onder andere 50 l inhoud te wachten, totdat ze in het voorjaar naar buiten kunnen om verder te groeien.

Het zijn geen standaard potten die rondom dicht zijn, maar sleufpotten. Dat zijn potten met rondom overal uitsparingen, waardoor ze volgens Bart van de Sluis het gemak van traditionele potten combineren met het voordeel van springringen ofwel airpotten: dankzij de openingen vindt er natuurlijke wortelsnoei plaats. „Het gaat om de kwaliteit van de wortels”, aldus Van de Sluis.

Met airpotten is een goede wortelkwaliteit te behalen, weet de kweker uit ervaring, maar arbeidstechnisch ziet hij die potten niet zo zitten. Het zijn ook eigenlijk geen potten, maar rond gebogen stroken geperforeerd materiaal. Daardoor zijn ze moeilijk in de loods te vullen. „Het moet op het veld, dat is een heel gesleep.“

In vollegrond of sleufpotten

Traditionele potten zijn niet voor alle soorten geschikt, dat heeft Van de Sluis intussen ervaren. Bepaalde soorten kan je volgens hem beter nooit in zulke potten kweken, anders vraag je om problemen. „Men denkt dat je met iepen alles kunt doen, maar in traditionele potten maken iepen draaiwortels. Zet je die vervolgens in een plantgat, dan worden het wurgwortels. Om deze problemen te voorkomen, kan je iepen nog altijd het best in de vollegrond kweken.“

Met hangpotten kan Van de Sluis op werkhooft kweken. Doordat ze hangen, vindt er natuurlijke wortelsnoei plaats.

Er zijn echter ook soorten die beter in potten groeien dan in de vollegrond. Van de Sluis noemt hiervan *Sorbus* en *Pyrus calleryana* 'Chanticleer' als voorbeelden. Hij denkt dat de kwaliteit nog beter zal zijn als die bomen in sleufpotten worden gekweekt. De wortels zullen dan nog beter en fijner vertakt zijn, vermoedt de kweker.

Hij is van plan om voortaan ook *Platanus* en *Juglans* in sleufpotten te kweken. Deze soorten staan nu bij hem in kweekzakken. De bomen dikken er wel in, maar de vertakking van de wortels in de zakken kan volgens Van de Sluis beter. „Niet alle soorten groeien evengoed in kweekzakken.“

Hij heeft nu één jaar ervaring met het kweken in sleufpotten. Deze zijn relatief nieuw op de markt, ze worden in Italië gemaakt. Van de Sluis heeft ook sleufpotten uit Amerika getest. Die zijn van horizontale sleufjes voorzien, terwijl de Italiaanse variant verticale sleufjes heeft. De Italiaanse variant bevat de kweker beter, en hij kan de sleufpotten ook makkelijker verkrijgen.

Watermanagement

Via PPO is de kweker aan de potten gekomen. PPO onderzoekt immers verschillende teeltsystemen los van de vollegrond. Zodoende heeft Van de Sluis bijvoorbeeld ook een Japans type container en een zak van wit vilt kunnen uitproberen. Voorlopig denkt hij echter dat de Italiaanse sleufpot voor hem het beste alternatief is.

Die pot is wel duurder dan een traditionele (dichte) pot, en nog veel duurder dan een kweekzak. Maar de meerprijs is gewoon een afweging, aldus de kweker, „als je voor kwaliteit gaat en een lange levensduur van de boom.“

Van de Sluis gebruikt diverse maten sleufpotten. Dit zijn containers van 50 l inhoud.

Boomkwekerij 't Herenland, Randwijk

Sortiment: laanbomen, met als specialiteiten *Juglans*, *Ulmus* en *Crataegus*

Afzet: collega-kwekers in Nederland, Duitsland en België
Oppervlakte: 7 ha vollegrond, 0,5 ha containerteelt en 2.000 m² foliekas

Personeel: 1 vaste medewerker
Website: herenland.nl

Bart van de Sluis laat een kluit uit een sleufpot zien. „Goed vertakte wortels en geen draaiwortels: daar gaat het om.“

De sleufpot vraagt ook om een ander watermanagement dan bij een dichte pot of zak. Door de sleufjes kan de kluit meer vocht verliezen tijdens warme en droge weersomstandigheden. Om die extra verdamping te compenseren zal de kluit dus beter vochtig gehouden moeten worden.

Dat hoeft niet per definitie meer watergeven te betekenen. Het is ook mogelijk om een ander potgrondmengsel te gebruiken dat het vocht in de pot langer vasthoudt. Van de Sluis gebruikt momenteel een standaardmengsel voor laanbomen, maar hij is benieuwd naar een onderzoek van PPO waarin veenvervangers onder de loep worden genomen. Een mogelijke vervanger is een poreus suikerproduct dat vocht kan bufferen.

Van de Sluis zit praktisch boven op het onderzoek naar Teelt de grond uit. Hij verzorgt namelijk de aanplant in het gotensysteem bij PPO Randwijk. Dat vindt hij een mooi systeem, omdat het werk er aan mooi op hoogte kan gebeuren. Maar hij vindt het wel duur en zet vraagtekens bij de kosten van het rooien.

De goten worden achter elkaar door leeggetrokken. Wel machinaal, maar er is toch wat mankracht nodig om de spullen van het perceel af te voeren. Op basis van gegevens van een bedrijf met gotenteelt, heeft Van de Sluis berekend dat er 133 spullen per manuur zijn gerooid, ofwel met kluit klaar om te verplanten.

Als hij dat vergelijkt met zijn eigen systeem van spullen opkweken, in potten van 3 l inhoud, dan kan hij per manuur 200 tot 250 kluiten uit de potten halen en deze in kuubskisten zetten, klaar voor het overpotten. Dit werk is

in principe per pot te doen, en de potten zijn voor de winter relatief gemakkelijk naar binnen te halen. De goten worden daarentegen voor de winter in één keer leeggehaald. „Dat moet je goed inplannen.“

Hangpotten in tralierekken

Van de Sluis betwijfelt verder of handverdelingen van elk soort wel geschikt zijn voor gotenteelt. Bij met name iep vraagt hij zich af of de goten wurgwortels voorkomen. „In de vollegrond groeien de wortels alle kanten op, maar na rooien kan je die met een snoeischaar corrigeren. In goten vertakken de wortels ook wel fiks, maar je ziet niet de aanzet van wurgwortels, omdat in de goot één lange kluit zit.“

Om wel op werkhooft te kweken, maar evengoed in potten op afstand, heeft Van de Sluis een hangpottensysteem bedacht. Dat bestaat uit tralierekken van circa 70 cm hoogte en maaswijdten van 15 bij 15 cm, zodat hierin potten kunnen hangen in acht rijen naast elkaar. Net als de potten en zakken die gewoon op de grond staan, krijgen de hangpotten water via druppelaars.

Doordat de potten hangen, vraagt het systeem wel meer watergeven. Door luchtsnoei groeien er onder de potten geen wortels, waardoor de kweker ze makkelijker van de kluiten kan afhaken. Bij potten op de grond is er immers wel doorworteling.

Van de Sluis wil het systeem verbeteren met sleufpotten in de rekken, maar dan nog zal het niet af zijn. „Geen enkel systeem is dat, want je blijft leren hoe het beter kan.“ <